

“პენსია 150 ლარამდე გაიზრდება”

გაზეთი “ახალი თაობა” – 13 ნოემბერი, № 270, 2012 წელი

გთავაზობთ ინტერვიუს პროფესორ ლადო პაპავასთან.

– ბატონო ლადო, რა შეგიძლიათ თქვათ მომავალი 2013 წლის ბიუჯეტთან დაკავშირებით, რომელშიც გარკვეულწილად ქართული ოცნების და პირადად, ბიძინა ივანიშვილის წინასაარჩევნო დანაპირების შესრულების წინაპირობები უნდა იკვეთებოდეს?

– იმის გათვალისწინებით, რომ ახალ მთავრობას ძალზედ შემჭიდროებულ ვადებში მოუწია 2013 წლის ბიუჯეტის პროექტზე მუშაობა, ეს პროექტი ნამდვილად ვერ ჩაითვლება სრულყოფილად, თუმცა მასში მოხერხდა “ქართული ოცნების” წინასაარჩევნო დანაპირების ნაწილობრივ გათვალისწინება. ამ ბიუჯეტის დამტკიცება 20 დეკემბრისათვისაა დაგეგმილი, და დარჩენილ ვადაში სათანადო საპარლამენტო განხილვების შედეგად შესაძლებელი იქნება არაერთი საბიუჯეტო პარამეტრის დაზუსტება.

– რამდენად გამართლებული, სწორი და ღრთული სვლა იყო პრემიერ-მინისტრ ბიძინა ივანიშვილისგან პრეზიდენტისთვის და დედაქალაქის მერიისთვის ფინანსების შეზღუდვა?

– როცა ქვეყანას უჭირს, ამ ქვეყნის პრეზიდენტი ფუფუნებაში არ უნდა იყოს! ასე, რომ პრეზიდენტისათვის ხარჯების შემცირება სავსებით ლოგიკურია. რაც შეეხება დედაქალაქის მერიისათვის ფინანსების შეზღუდვას, აქ გასათვალისწინებელია, რომ მერაბიშვილის მთავრობამ უკანონოდ გადასცა მერიას განსაკარგავად თანხები, და ეს თანხები დაიბრუნა ფინანსთა სამინისტრომ. 2013 წლისათვის მერიამ უნდა გადახედოს თავის პრიორიტეტებს, და, მაგალითად, გულაურის განვითარების მსგავს პროექტებზე ფული აღარ უნდა ხარჯოს.

– საზოგადოებას აინტერესებს, როდის მოხდება პენსიების ზრდა. ახალი წლიდან ეს შესაძლებელი იქნება?

– დავიწყოთ იმით, რომ პენსია არცერთ შემთხვევაში არ უნდა იყოს საარსებო მინიმუმზე ნაკლები და „ქართული ოცნების“ ეს პოზიცია სწორია. უბრალოდ,

ჯერჯერობით საარსებო მინიმუმი დაახლოებით 150 ლარის ტოლია და ჩვენ ვიცით, რომ თვითონ საარსებო მინიმუმი უნდა იქნეს გადაანგარიშებული. ამიტომ ჯერჯერობით მთავრობა ოფიციალურად ვერ იხელმძღვანელებს, მაგალითად, თავისუფალი დემოკრატების მიერ დათვლილი საარსებო მინიმუმის მაჩვენებლით – 220 ლარით, რადგანაც ჯერ ეს მაჩვენებელი არ არის ფორმალურად დამტკიცებული. ამიტომ, ამ ეტაპზე, მთავრობა პენსიის გაზრდას 150 ლარამდე გეგმავს. “ერთი ნაბიჯით” პენსიის ზრდა შეცდომა იქნება, რადგანაც ეს ინფლაციას შეუწყობს ხელს, იმიტომ, რომ გაიზრდება მოთხოვნა სასურსათო პროდუქტებსა და მედიკამენტებზე. შედეგად გამოვა, რომ, ერთი მხრივ, მთავრობა პენსიას გაზრდის და მეორე მხრივ, ჯიბიდან ამოაცილის ფულს იმიტომ, რომ ლარის მსყიდველობითი უნარი დაეცემა. ამიტომ გამართლებულია პენსიების თანდათანობითი ზრდა, ანუ ბაზარზე ხდებოდეს ამის ნელ-ნელა ადაპტაცია.

– ახალი ხელისუფლების მოსვლის შემდგომ ძალიან ბევრს გაუჩნდა იმედი, რომ სამართალს იპოვის და სააკაშილის ხელისუფლების მიერ წართმეულ ქონებას დაიბრუნებს ანდა ფულად კომპენსაციას მიიღებს. როგორ უნდა მოხდეს ამ თანხების ანაზრაურება, ბიუჯეტიდან?

– არსებობს ორი გზა. ერთი – უნდა შესწავლილ იქნეს თვითონ ეს პროცესი, რამდენად სამართლიანად გაუჩნდა წართმეულ ქონებას ახალი მესაკუთრე. თუ, ის სამართლებრივად სწორედ გახდა ახალი მესაკუთრე, მისთვის ქონების წართმევა უკვე ახალი დანაშაული იქნება. ამ შემთხვევაში ქონებაწართმეულ ხალხს უნდა მიეცეს შესაბამისი კომპენსაცია.

– ანუ ბიუჯეტზე მოხდება ასეთი სერიოზული დარტყმა?

– რა თქმა უნდა. ხოლო თუ იქ აღმოჩნდება, რომ ახალი მესაკუთრეები არიან კანონდარღვევით და აშკარად იკვეთება კორუფციული გარიგება, მათ ეს ქონება უნდა ჩამოერთვათ და კანონიერ მესაკუთრეებს დაუბრუნდეთ. ამიტომ ერთმნიშვნელოვანი პასუხი არ არსებობს. ყოველი კონკრეტული საქმე ცალკე უნდა იქნეს შესწავლილი და სასამართლომ უნდა მიიღოს შესაბამისი გადაწყვეტილება.

– მოდით ვისაუბროთ იმაზე, თუ რა პროცესი მიდის ბიზნესსა და ეკონომიკაში. ფაქტია, ბიძინა ივანიშვილის ბიზნესმენებთან შესვედრის შემდეგ საბანკო სექტორში საპროცენტო განაკვეთებმა დაიწია. რა ტენდენციაა ეს, ასე მარტივი იყო საპროცენტო განაკვეთების დაწევა?

– არა, პირიქით, ძალიან რთული იყო. საქმე ისაა, რომ ქვეყანაში ჩამოყალიბდა ელიტარული კორუფცია. რაც შეეხება საბანკო სექტორს, ეს ფაქიზი თემაა. ჩვენ ვიცით, რომ საბანკო სექტორიც პრაქტიკულად დაშინებული იყო. ბანკები რომ პოლიტიკაში არ უნდა ერთვებოდნენ, ეს საკამათო არ არის. საბანკო სექტორი პოლიტიკისგან შორს უნდა იდგეს. ვიცით, რომ ბანკებსაც ჰქონდათ სხვადასხვა ტიპის ზეწოლა სხვადასხვა პროექტების დაფინანსებასთან დაკავშირებით. ბუნებრივია, ბანკს, როცა ამას აიძულებენ, იმისათვის რომ წაგებაზე არ გავიდეს, შესაბამისად, ის ზრდის საპროცენტო განაკვეთს. ხელისუფლება კი ბანკებზე პოლიტიკური ზეწოლის მექანიზმს იყენებდა. გავიხსენოთ გირაოს შესახებ კანონმდებლობაში ცვლილება, რომელმაც პრაქტიკულად სერიოზული დარტყმა მიაყენა „ქართუ ბანკს“. ჩვენ გვახსოვს, რომ ამაზე ყველა ბანკი გაჩუმდა. ჯერ ერთი სწორად მოიქცნენ, რომ გაჩუმდნენ იმიტომ, რომ ბანკი თუ ყვირილს ატეხავს, ის დაზარალებულია. ბანკი თუ დაზარალებულია, დაზარალებულია ეკონომიკის ის სეგმენტი, რომელიც ამ ბანკზეა მიბმული. ბანკები გაჩუმდნენ, მაგრამ პოლიტიკური წნეხის ქვეშ ხომ იყვნენ? შეკრთნენ, იფიქრეს, ხვალ შეიძლება ჩვენზეც იყოს ეს შემოტევაო და გაჩუმდნენ. ამიტომ მე ბანკების დუმილის მესმის. მაგრამ აბსოლუტურად არ ვამართლებ საბანკო ასოციაციის დუმილს.

– **რამდენიმე დღის წინ ასოციაციის ხელმძღვანელმა ზურაბ გვასალიამ ამაზე განმარტა, რომ სამართლებრივ დასკვნას ელოდა და ამიტომ ვერ გააკეთა „ქართუ ბანკთან“ დაკავშირებით დროულად სათანადო განცხადება.**

– მე პირადად ვიცნობ ბატონ გვასალიას, როგორც სერიოზულ პიროვნებას, და მისგან მსგავსი ქმედება გამიკვირდა. მე, როგორც ერთ-ერთი რიგითი მოქალაქე, მისგან ადეკვატურ ნაბიჯს ველო.

– **ადეკვატურ ნაბიჯში რას გულისხმობთ, გადადგომას?**

– ერთ-ერთი ასეთი ნაბიჯია თავად მიიღოს გადაწყვეტილება გადადგომის შესახებ. თუ სხვა ადეკვატურ ნაბიჯს მოიფიქრებს ვნახოთ... მას ევალება საბანკო ასოციაციაში შემაჯავლი ბანკების ინტერესების დაცვა. როცა ხელისუფლება იღებს კანონს, რომელიც პრაქტიკულად არის საბანკო სისტემაზე დარტყმა, საბანკო ასოციაციის ხელმძღვანელი ჩუმად არ უნდა იყოს. თუ მასაც უთხრეს, ამას მარტო „ქართუ ბანკის“ წინააღმდეგ გამოვიყენებთ და სხვა ბანკებს არ შეეხებაო, ეს მით უფრო არ არის დუმილის გამამართლებელი მიზეზი. რატომ იყო გვასალია ჩუმად? საბანკო ასოციაცია რისთვის არის? მან უნდა დაიცვას ბანკების ინტერესები

მთავრობასთან, პარლამენტთან, ეროვნულ ბანკთან მიმართებაში, რაც გვასაღიამ არ გააკეთა. ბ-ნმა გვასაღიამ თავის ფუნქცია ვერ შეასრულა. ის თავისი დუმილით ასრულებდა პოლიტიკურ დავალებას, რომელიც ჰქონდა მიღებული მთავრობიდან და გვერდზე არ დაუდგა საბანკო სისტემას. ბუნებრივია, ასეთ შემთხვევაში „ქართუ ბანკს“ არაფერი დარჩენოდა და ის გავიდა საბანკო ასოციაციიდან. რაში სჭირდება ბანკს საბანკო ასოციაცია, თუ ის ბანკის ინტერესებს არ დაიცავს?! რაც შეეხება „ქართუ ბანკის“ პოლიტიზაცია-არაპოლიტიზაციას, თავის დროზე, როცა ბიძინა ივანიშვილი პოლიტიკურ სარბიელზე გამოვიდა, ბანკმა ერთი ტექნიკური შეცდომა მაინც დაუშვა, როდესაც ბანკის ზოგიერთი ოფისი გამოყენებულ იქნა იმისათვის, რომ ხელმოწერები შეგროვებულიყო ივანიშვილის მოქალაქეობასთან დაკავშირებით. ბანკის ჩართვა ამ საქმეში, რა თქმა უნდა, შეცდომა იყო. მაგრამ ის რაც მთავრობამ, ეროვნულმა ბანკმა და პარლამენტმა გააკეთა ბიძინა ივანიშვილთან მიმართებაში, ეს იყო პოლიტიკური ზეწოლა. ივანიშვილზე პოლიტიკურ ზეწოლად გამოყენებულ იქნა ზეწოლა „ქართუ ბანკზე“ მისი მიზანმიმართული გაკოტრების მიზნით.

– ახლა გამორიცხულია, პოლიტიკური წნეხის განხორციელება როცა ეროვნული ბანკის პრეზიდენტად იგივე ქადაგიძე რჩება?

– აქ ორი მომენტია. ერთი მხრივ, ის არის იმ სქემის კომპონენტი, რომელიც სააკაშვილის რევანშს უკავშირდება. ამიტომ მე ამ განცხადებას ვაკეთებდი და გავაკეთებ პრევენციის მიზნით, რომ სერიოზული საფრთხე ელის ქვეყანას ინფლაციის ზრდასთან და სავალუტო კურსის სტაბილურობის დაკარგვასთან დაკავშირებით. შეიძლება აქაც იყოს გარკვეული პროვოკაცია ეროვნული ბანკისგან, რათა მოსახლეობაში უკმაყოფილება გაძლიერდეს. მეორე მხრივ, ქადაგიძეს რამდენადაც ვიცნობ, ის საკმაოდ ფრთხილი კაცია და თავის მომავალზეც უნდა ფიქრობდეს – თვითგადარჩენაზე სხვა თუ არაფერი. ამიტომ, ასე ერთმნიშვნელოვნად, რომ ქადაგიძე ბოლომდე ითამაშობს სააკაშვილის თამაშს, ამაში არ ვარ დარწმუნებული, თუმცა არც არაფერი არის გამორიცხული. რაც შეეხება „ქართუ ბანკის“ და ეროვნული ბანკის დამოკიდებულებას, აქ ლოგიკური იქნება „ქართუ ბანკის“ მიერ სასამართლოში ეროვნული ბანკის ქმედებათა გასაჩივრება, ყველა იმ საკითხთან დაკავშირებით, რაც დაკავშირებულია ფულის დაყაჩაღება-წართმევასთან, კანონის მიღებასთან გირაოს შესახებ და შემდეგ მისი მხოლოდ „ქართუ ბანკის“ მისამართით გამოყენებასთან, დროებითი მმართველის მიერ ბანკის გაკოტრების მცდელობასთან. ამაზე სასამართლომ უნდა მიიღოს შესაბამისი გადაწყვეტილებები.

საბანკო სექტორის სტაბილურობისათვის აუცილებელია, რომ მიღებულ იქნას ადეკვატური გადაწყვეტილებები და ყველა დამნაშავემ აგოს პასუხი. ზოგის მიმართ შეიძლება პოლიტიკური პასუხისმგებლობის საკითხი დადგეს, ზოგის მიმართ კი – სისხლისსამართლებრივიც კი.

– ეროვნული ბანკის პრეზიდენტის მიმართ უფრო მეტად რა სახის პასუხისმგებლობა იკვეთება, სისხლისსამართლებრივი?

– ქადაგიძეს რაც შეეხება, მე სასამართლოს ფუნქციას ვერ შევასრულებ. მაგრამ აშკარად იკვეთება მისი ბრალეულობა „ქართუ ბანკთან“ მიმართებაში. თუმცა ამის შესახებ სასამართლომ უნდა იმსჯელოს.

შორენა კოწოწაშვილი